Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Rok VI. Luty Nr. 2.

WIADOMOŚCI KONTROLI SKARBOWEJ

ORGAN ZAWODOWY
STOWARZYSZENIA URZĘDNIKÓW
KONTROLI SKARBOWEJ

WARSZAWA
1930.

TREŚĆ NUMERU:

Redaktor odpowiedzialny: WŁADYSŁAW BURCZYN.
Redaktorzy techniczni: BOLESŁAW ŻURAKOWSKI i STAN. SKRZYWAN.
Komitet Redakcyjny: Władysław Szeiwel, Władysław Burczyn, Antoni Gerwin, Bolesław Żurakowski i Stanisław Skrzywan.

Adres Redakcji i Sekretarjatu Stowarzyszenia Urzędników Kontroli Skarbowej: Warszawa, ul. Piękna 3 m. 14. Telefon 415-93 i podczas godzin urzędowych — 278-99. Konto P. K. O. № 1444.

Warunki prenumeraty: Członkowie Stowarzyszenia U. K. S. otrzymują pismo bezpłatnie. Dla nieczłonków cena egz. 1 zł. 50 gr.

Ceny ogłoszeń: Cała strona 60 zł., pół strony 35 zł., 1/4 strony 20 zł.

Wydawca: Zarząd Główny Stow. Urzędn. Kontr. Skarbowej w Warszawie.

Rok VI. Luty 1930. Nr. 2.

WIADOMOŚCI KONTROLI SKARBOWEJ

KOLEDZY!

Budujemy pierwszy Dom Zdrowia Urzędników Kontroli Skarbowej w Jamnej.

Fotografję tego Domu oglądaliśmy w numerze poprzednim naszego czasopisma. Chyba nie potrzebujemy rozwodzić się nad znaczeniem tego Domu dla nas wszystkich.

Własny Dom Zdrowia — to wielka zdobycz gospodarcza!

Zdobywając własny Dom Zdrowia — wystawiamy świetne świadectwo żywotności naszej organizacji, stwierdzamy społeczną dojrzałość stowarzyszenia U. K. S.

Około 300 członków naszego stowarzyszenia rok - rocznie będzie mogło korzystać z nowocześnie urządzonych lokali Domu.

Minimalne koszta pomieszczenia i utrzymania dadzą nam możność z rodzinami korzystania z wypoczynku po całorocznej ciężkiej pracy w uroczej okolicy pięknych Karpat nad Prutem.

Obecnie budynek jest już pod dachem. Brakuje urządzeń wewnętrznych, które, jak zwykle, stanowią znaczną część kosztorysu.

Z otwarciem sezonu budowlanego nie możemy niestety przystąpić do wykończenia budowy z braku funduszów, albowiem uzbierana dotychczas przez kolegów gotówka i łaskawie udzielona przez Ministerstwo Skarbu subwencja już zostały wyczerpane.

Otóż, w celu zasilenia funduszu na budowę Domu, specjalnie wyłoniona Komisja Emisyjna w składzie prezesa Zarządu Głównego kol. Szeiwla i kol. Kossowskiego, Steffka i Fabera, z upoważnienia Zarządu Głównego wypuściła do sprzedaży nową emisję cegiełek. Cegiełki te zostały rozesłane wszystkim kolegom Inspektorom K. Sk., oraz panom Naczelnikom U. S. A. M. P. z prośbą o łaskawy dalszy rozdział między wszystkich kolegów — w celu sprzedaży.

Sądząc z dotychczasowych wyników, z przykrością musimy stwierdzić, że akcja ta nie spotkała się z życzliwym poparciem Szanownych Kolegów.

Jesteśmy w obawie, że tak pięknie rozpoczęte przed kilku laty dzieło, obecnie, będąc już blisko finału, może być zmarnowane dla braku kilkudziesięciu tysięcy złotych. Koledzy! Nie pozwolimy na to, by kilkuletni dorobek naszego stowarzyszenia został zmarnowany nie będąc wykończony.

Musimy znaleźć w sobie odrobinę dobrej woli i czasu na sprzedaż cegiełek.

Niechaj najwyższym szczytem naszej ambicji i honoru będzie przyczynienie się do umożliwienia oddania Domu Zdrowia do ogólnego użytku jeszcze w 1930 roku.

Obowiązkiem każdego z nas jest zrobić cośkolwiek dla naszego Domu Zdrowia!

Z działalności Zarządu Głównego S.U.K.S. i Komunikaty.

W dniach 15 i 16 b. m. odbyło się plenarne posiedzenie członków Zarządu Gł. S. U. K. S. z udziałem kolegów: Szeiwla, Haassa, Jankowskiego, Spundy, Kielarskiego, Trzeciaka, Tułasiewicza, Jaworskiego, Gerwina, Żurakowskiego i Burczyna. Obradom przewodniczył kol. Szeiwel.

Do p. 1) Protokół ostatniego posiedzenia Zarządu Gł. odbytego w Poznaniu w dn. 21 i 22.IX r. ub. po odczytaniu przez kol. sekret. Burczyna przyjęto bez zmian do zatwierdzającej wiadomości.

Do p. 2) Sprawozdanie z działalności Prezydjum złożył prezes kol. Szeiwel, omawiając szczegółowo postulaty, poruszone przez delegację u p. Dyrektora Depart. Akcyz i M. P. Ministerstwa Skarbu a dotyczące: zmiany umundurowania, powiększenia ryczałtów na koszta podróży służb. oraz rozszerzenia st. służ. w III kateg. Następnie kol. Prezes omówił wykonanie uchwał powziętych na ostatniem posiedzeniuZarządu Gł. m. in. że powołano do życia specjalną komisję, której zadaniem jest akcja związana z rozprzedażą cegiełek na zasilenie funduszu budowy Domu Zdrowia w Jamnej. Niestety, akcja ta nie wszędzie doznała należytego zrozumienia i poparcia.

W dyskusji nad sprawozdaniem uchwalono zwrócić się do Min. Skarbu z prośbą o przyspieszenie wprowadzenia w życie

zmiany umundurowania z uwagi, że realizacja tego postulatu, mimo niejednokrotnych obietnic ze strony miarodajnych czynników Min. Skarbu, zbyt się przedłuża, przyczem istniejący stan rzeczy naraża Kontrolę Skarbową na szereg przykrości, o czem już niejednokrotnie pisaliśmy. Nadto uchwalono wyrazić podziękowanie p. Ministrowi Skarbu za przyznaną subwencję, która umożliwiła kontynuowanie robót, związanych z budową Domu Zdrowia oraz p. Dyrekt. Departamentu Kulskiemu za skuteczne poparcie naszej prośby o przyznanie subwencji.

Do p. 3) Sprawozdanie Kasowe za 1929 r. złożył skarbnik kol. Gerwin. Ogólne wpływy wraz z pozostałością na 1.I.1929 r. wynosiły zł. 220.786 gr. 75, wydatki zł. 184.783 gr. 06, saldo na 1.I.1930 r. zł. 36.003 gr. 69. Sprawozdanie przyjęto do zatwierdzającej wiadomości z tem, że odpowiednie czynności rewizyjne dokonane zostaną w swoim czasie przez Gł. Komisję Rewizyjną.

Do p. 4) Sprawozdanie ze stanu robót przy budowie Domu Zdrowia w Jamnej złożył kol. Spunda; w wyniku dyskusji wybrano specjalną komisję, celem zapoznania się na miejscu ze stanem robót oraz przyznano z funduszów Stowarzyszenia dalsze kredyty na zaspokojenie zobowiązań, zaciągniętych przez Komisję Budowy z tytułu dostarczonych materjałów i za robociznę. Szczegółowe sprawozdanie, dotyczące całokształtu prac dotyczących budowy, podamy do wiadomości w jednym z najbliższych numerów naszego czasopisma.

Do p. 5) Rozpatrzono wnioski Zarządów Kół o przyznanie subwencji na uruchomienie bibljotek, przyczem przyznano subwencję po 550 zł. następującym Kołom na uruchomienie 5 nowych bibljotek: w Wejherowie, Starogardzie, Toruniu, Chojnicach i Bydgoszczy. Przyznanie subwencyj na uruchomienie Kas Pożyczkowo-Oszczędn. odroczono do najbliższego posiedzenia Zarządu Gł., z uwagi, że nie wszystkie Zarządy Kas nadesłały sprawozdania ze swej działalności.

Do p. 6) Zmieniono dotychczas obowiązujący regulamin dla funduszu stypendjalnego, a mianowicie: w art. 7 skreśla się słowa: „poza siedzibą miejsca zamieszkania członka“ oraz po słowie „których“ skreśla się słowo „synowie“ natomiast wstawia się słowo: „dzieci“. — Następnie zatwierdzono przyznane 2 stypendja dla kol. Romana Belczyka z Kielc i Leona Gniazdowskiego z Warszawy, nadto uchwalono przyznać pozostałe stypendjum kol. Adamowi Tułasiewiczowi z Poznania.

Do p. 7) Po rozpatrzeniu nadesłanych podań o przyznanie zapomóg upoważniono kol. Skarbnika do wypłacenia indywidualnych zapomóg w łącznej kwocie 675 zł.

Do p. 8) Ustalono termin Walnego Zjazdu Delegatów na dzień 4 i 5 maja r. b.

Do p. 9) Zatwierdzono teksty memorjałów do Prezydjum

Rady Min. i Min. Skarbu w sprawie wypłacania remuneracyj oraz do Min. Skarbu w sprawie zmiany umundurowania, powiększenia ryczałtów oraz rozszerzenia st. sł. w III kateg. Na tem porządek dzienny wyczerpano.

KOMUNIKAT Nr. 3.

Komisja emisyjna cegiełek na budowę domu zdrowia S. U. K. S. w Jamnej — przedłuża ustanowiony w okólniku z dnia 20.XII.1929 r. termin rozsprzedaży cegiełek o dalsze dwa miesiące t. j. do dnia 31 maja 1930 r.

Zawiadamiając o tem wszystkich kolegów, którym rozesłano w swoim czasie cegiełki celem sprzedaży — zwracamy się z prośbą o dalsze intensywne poparcie tej akcji, przyczem komunikujemy, że budowa domu zdrowia prowadzona jest za wiedzą i przy częściowej pomocy finansowej Ministerstwa Skarbu, zatem dobrowolne zbieranie ofiar na budowę drogą sprzedaży cegiełek — nie powinno natrafiać na żadne przeszkody ze strony naszych Władz przełożonych, temwięcej, że takie zezwolenie Władzy na sprzedaż cegiełek — Komitet budowy domu zdrowia w Jamnie w swoim czasie już uzyskał.

KOMUNIKAT Nr. 4.

Zarząd Gł. S. U. K. S. uchwałą z dnia 16,II r. b. postanowił zwołać Roczny Zjazd Delegatów Okręgów i Kół S. U. K. S. na dzień 4 i 5 maja r. b.

Porządek dzienny Walnego Zjazdu zostanie ogłoszony w następnem wydaniu naszego pisma zawodowego.

W związku z powyższem Zarząd Główny zwraca się z prośbą do wszystkich Zarządów Okręgów i Kół o odbycie rocznych walnych zebrań, a to po myśli art. 16 i 22 statutu S. U. K. S., celem omówienia aktualnych zagadnień, dotyczących życia urzędniczego i spraw naszego Stowarzyszenia.

Protokóły uchwał walnych zebrań prosimy niezwłocznie przesłać do Zarządu Głównego w Warszawie.

Protokół winien obejmować m. in. uchwały w sprawie postulatów zawodowych, zamknięcie rachunków za ubiegły rok z wyszczególnieniem:

a) imienny skład osobowy zarządu,
b) ilości członków danego Okręgu względnie Koła,
c) imię i nazwisko wybranych delegatów na Walny Zjazd,
d) kwotę złożonych składek członkowskich,
e) kwotę przekazaną z tytułu składek do Zarządu Głównego,
f) wysokość zaległych składek,
g) stan kasy na 31.XII.1929 r.

KOMUNIKAT Nr. 5.

Zarządy Kas Pożyczkowo-Oszczędnościowych S. U. K. S., które otrzymały dotację z Zarządu Głównego — uprasza się, o ile tego dotychczas nie uskuteczniły, o nadesłanie do 10 kwietnia r. b. szczegółowego sprawozdania ze stanu i obrotów kasy po czas 31.XII.1929 r.

W sprawozdaniu należy podać wysokość kapitału zakładowego, udziałów członków, stan liczebny członków, ogólną sumę udzielonych pożyczek oraz stan Kasy i wartość inwentarza na dzień 31.XII.1929 r.

KOMUNIKAT Nr. 6.

Zarządy Okręgów względnie Kół, o ile tego dotychczas nie uskuteczniły — prosimy w terminie do 10 kwietnia r. b. o nadesłanie Zarządowi Głównemu sprawozdanie z rozwoju bibljoteki.

Sprawozdanie winno obejmować:

a) Siedziba bibljoteki i nazwisko zarządzającego bibljoteką,

b) Ogólna ilość książek,

c) Wartość książek,

d) Wartość inwentarza,

e) Ilość członków, którzy w ubiegłym roku korzystali z bibljoteki,

f) Stan gotówki na 31.XII.1929 r. — jaką bibljoteka rozporządza.

Z życia Kół i Okręgów S. U. K. S.

Z Wielkopolski.

I.

Staraniem Koła miejscowego w Poznaniu odbył się dnia 18 stycznia 1930 r. w salach ogrodu zoologicznego bal urzędników Kontroli skarbowej, który zgromadził, oprócz członków, bardzo liczne miejscowe towarzystwo. Przy 2 orkiestrach bawiono się do rana.

II.

Taki sam bal odbył się dnia 5 stycznia b. r. staraniem Zarządu Koła miejscowego w Bydgoszczy.

Znaczniejszą część dochodu czystego przeznaczono na budowę Domu Zdrowia w Wielkopolsce.

Z Warszawy.

Sprawozdanie
Kasy Pożyczkowo-Oszczędnościowej Urzędników Kontroli skarbowej Koła warszawskiego Sp. z o. o.

I. Wiadomości ogólne.

Kasa została założona 25 maja 1929 r., a za siedzibę jej obrano st. m. Warszawę, ulica Koszykowa 45 m. 8.

Każdy, chcący należeć do Kasy, wpłaca 1 zł. tytułem wpisowego i deklaruje dowolną ilość udziałów. Udział ten wynosi 30 zł. Kasa jest spółką z ograniczoną, do wysokości zdeklarowanych udziałów, odpowiedzialnością.

Oficjalne wiadomości, komunikowane zainteresowanym, umieszczane są w czasopiśmie „Wiadomości Kontroli Skarbowej“.

II. Władze Kasy

stanowią: a) Rada Nadzorcza i b) Zarząd Kasy. W skład Rady Nadz. wchodzą pp.: Stanisław Halikowski, Władysław Burczyn, Antoni Gerwin i Wincenty Mosiądz. — Zarząd zaś stanowią pp.: Bolesław Żurakowski, jako prezes, Bronisław Wanyura, jako skarbnik i Stefan Swendrowski, jako sekretarz. W personelu posiada Kasa rachmistrza, którego funkcje pełni p. Stanisław Musikowski.

III. Członkowie.

W chwili założenia Kasy było 10 członków, którzy zadeklarowali udziały swe na sumę 300 zł. W ciągu 1929 r. przybyło Kasie 43 członków, zgłaszających udziały w wysokości 1.290 zł. W ten sposób, w dniu 31 grudnia 1929 r. Kasa posiadała 53 członków, których udziały wyrażają się kwotą 1.590 zł., ale wpłacono 1.225 zł. Charakterystyczne jest, że w ciągu sprawozdawczego okresu wystąpił z Kasy tylko 1 członek, posiadający 1 udział. Wszyscy członkowie Kasy rekrutują się z grona urzędników państwowych.

IV. Środki obrotowe.

W dniu 31 grudnia posiadała Kasa 600 zł. kapitału własnego. Kapitały obce w chwili otworzenia Kasy wyrażały się kwotą 4.216 zł. 84 gr., w ciągu okresu sprawozdawczego zaś wzrosły o kwotę 2.297 zł. 25 gr. Identycznemi cyframi wyraża się kapitał obrotowy, gdyż były nim kapitały obce. W ten sposób środki obrotowe Kasy przedstawiały się w dniu 31 grudnia 1929 r., jak następuje:

Kapitały własne	600	zł.	
Kapitały obce	6.514	„	09 gr.
Kapitał obrotowy	7.114	„	09 „

Wkłady i rachunki bieżące wynosiły na dzień 31 grudnia 1929 r. 4.961 zł. 51 gr. i składały się wyłącznie z wkładów terminowych, zwracanych również za wypowiedzeniem.

V. Pożyczki.

Pożyczek udzielano za pokryciem wekslowem i rewersowem, przyjmując w obu wypadkach za stopę 1%.

Pożyczek wekslowych udzielono 46 i obejmowały one sumę 9.305 zł.; na jedną pożyczkę wypada więc średnio 202 zł. 38 gr. Pożyczki rewersowe wykazują znacznie niższe cyfry. Udzielono ich 26 na ogólną kwotę 4,560 zł., co wynosi średnio 175 zł. 40 gr. na jedną pożyczkę.

Z zestawienia powyższego wynika, że ogółem udzielono 72 pożyczki, dając w nich 13.865 zł. Na jedną pożyczkę wypada średnio 377 zł. 78 gr.

Inowrocław.

Dnia 19 stycznia 1930 r. odbyło się Walne Zebranie inowrocławskiego Koła S. U. K. S. Zebranie zagaił kol. Jankowski, prezes Komitetu Okr. Stowarzyszenia Urzędników Kontroli Skarbowej, przedstawiając porządek dzienny Zebrania. Poruszono według niego tak ważne kwestje, jak: sprawozdanie Zarządu i udzielenie mu absolutorjum, uchwalenie budżetu na 1930 r. i uzupełnienie regulaminu Kasy Samopomocy Koleżeńskiej.

Sprawozdanie Zarządu rozpoczęło się przemówieniem kol. Dubkowicza, prezesa Koła. Dał on ogólny rys pracy Zarządu za czas roku sprawozdawczego, przypominając, że w okresie tym przystąpiło Koło do Komitetu Porozumiewawczego Stowarzyszenia Urzędników i Funkcjonarjuszy Państw. Samorządowych i Komunalnych w Inowrocławiu, zaś przy wyborach do Rady Miejskiej w Inowrocławiu — uzyskało 8 mandatów na 3 ,

jako na ogólną ich ilość. Świadczy to dobitnie o czynnem zainteresowaniu się Urzędników K. S. sprawami społecznemi. Prezes komunikuje też, że zaobserwował bardzo dodatni objaw, a mianowicie solidarność wśród członków Koła i zrozumienie kwestyj organizacyjnych.

Następnie zabrał głos sekretarz koła kol. Maćkowiak, który w swem sprawozdaniu przypomina, iż odbyto 4 plenarne Zebrania i 1 Walne, oraz zorganizowano wycieczkę do Kruszwicy, mającą na celu zapoznanie się z fabryką win H. Makowskiego. Dalej wskazuje sekretarz na podniesienie się poziomu wiedzy fachowej urzędników, spowodowane cyklami specjalnych wykładów, rozwijanie się wśród członków zmysłu organizacyjnego, czego dowodem jest utworzenie Kasy Samopomocy Koleżeńskiej, koordynację pracy Koła z Zarządem Głównym, wreszcie na to, że, wskutek starań Zarządu, członkowie, zamieszkali w Inowrocławiu, uzyskali jednorazowy dodatek kuracyjny. Z kolei przemawiał skarbnik, kol. Grabowski, podając, że w roku sprawozdawczym miało Koło dochodu 768 zł. 5 gr., a rozchodu 614 zł., pozostaje więc w gotowiźnie 154 zł. 5 gr. oraz 2 dolarówki, zakupione przez Koło. Konto Funduszu Samopomocy Koleżeńskiej posiada 619 zł. 10 gr. przychodu, rozchodu zaś 0.

Po sprawozdaniu Zarządu nastąpiło przedstawienie spostrzeżeń Komisji Rewizyjnej, którą stanowili kol. Majewski, Kałka i Libecki. Komisja żadnych usterek nie znalazła, odwrotnie, stwierdziła wzorowe pełnienie obowiązków wobec czego udzielono, na jej wniosek, absolutorjum Zarządowi.

Ponieważ żaden z członków Zarządu nie zgłosił rezygnacji, a, że stosownie do statutu kadencja jest trzyletnia, Zarząd pozostaje nadal w tym samym składzie.

W dalszym ciągu uchwalono budżet, który podajemy w całości:

I. DOCHODY.

1. Saldo z 1929 r. . . .	154,05 zł. i 2 dolarówki
2. Składki od 28 członków à 2 zł. przez 12 m-cy	672
3. Różne	10
4. %% od kapitału i dolarówek	15
Razem .	851,05 zł. i 2 dolarówki

II. ROZCHODY.

1. Składki do Zarz. Gł. Stow. (28. 1 zł. 12) .	336.—	zł.
2. Prenumerata „Wiadomości K. S.“ 29 egz. .	174.—	„

3. Składka na rzecz. Kom. Okr. w Poznaniu (28.0,20 zł. 12)	67.20	„
4. Koszta podróży dla delegatów . . .	60.—	„
5. Porto i koszta kanc.	20.—	„
6. Zasilenie funduszu Samopom. kol. . .	100.—	„
7. Różne	93.85	„
Razem:	851.05	zł.

Do regulaminu Samopomocy Koleżeńskiej uchwalono wprowadzić następującą zmianę:

„Rozwiązanie Samopomocy Koleżeńskiej uchwalić może Walne Zebranie Stowarzyszenia Urzędników Kontroli Skarbowej większością głosów, przy obecności przynajmniej połowy członków koła. W takim razie zwraca się członkom ich udziały, a resztę funduszu dzieli się pomiędzy członków Samopomocy w stosunku do posiadanych udziałów, nie wyłączając członków, którzy już korzystali ze świadczeń Samopomocy.

W wolnych wnioskach zabierał głos prezes Kom. Okr., kol. Jankowski, który podnosił znaczenie S. U. K. S. dla cząstki życia Odrodzonej Ojczyzny, rolę, jaką urzędnik odgrywa w tem życiu i nawoływał do dalszej pracy organizacyjnej. Po przemówieniu tem prezes Koła zamknął Zebranie.

J A N   R U D Y
Inspektor Kontroli Skarbowej.

Kontrola przedsiębiorstw.

Dozór gorzelni.

Porządek czynności przy rewizjach obrachunkowych ustala § 53 rozp. wyk. i w pierwszym rzędzie postanawia obliczenie zapasów rzeczywistych.

Do ustalenia rzeczywistej pozostałości czyli zawartości zbiorników magazynowych potrzebne są dwa czynniki: ilość i stopniowość.

Ilość spirytusu określamy za pośrednictwem skali lub laski mierniczej z uwzględnieniem poprawki ze względu na ciepłotę czyli prawo rozszerzalności płynu, stopniowość zaś za pośrednictwem alkoholomierza objętościowego w próbce, nabranej ze zbiornika.

Jako czynność następną, przewiduje przepis ustalenie *książkowej pozostałości.*

Książkową pozostałość, wykazaną już przez kierownika gorzelni w przedziałce 16 księgi magazynowej, ustalamy przez sprawdzenie tych zapisów i obliczenie dopuszczalnych zaników.

Stopień dopuszczalnych zaników magazynowych określony §35 rozp. wyk. wynosi:

Przy magazynowaniu spirytusu w zbiornikach	0.002%
Przy magazynowaniu spirytusu w beczkach	0.006%
od ilości wywiezionego z gorzelni spiryt.	0.25%.

Sposób obliczenia normy dopuszczalnego zaniku, podany na stronicy 465 D. U. M. S. Nr. 18 z roku 1928, jest następujący:

jeżeli gorzelnia posiada w ogólnym przychodzie np. 15,000 litrów, z czego wywiozła 10,000 litrów, a suma dziennych pozostałości wynosi np. 500,000, to na podstawie tych danych dopuszczalne zaniki wyniosą:

od sumy dziennych pozostałości 500,000 x 0,002 : 100 = 10 litr.
Od rozchodu 10,000 litrów x 0.25% : 100 = ... 25 „

razem . . . 35 litr.

Z porównania zapasu rzeczywistego z książkową pozostałością otrzymujemy *ubytek* lub *nadwyżkę.*

Ubytki, nieprzekraczające dopuszczalnej normy zaników, wpisujemy na rozchód bez dalszych następst, natomiast za ubytki, przekraczające dopuszczalne normy — obliczamy należytość monopolową, która wynosi obecnie 11,5 zł. za każdy litr spirytusu bezwodnego (§ 38 r. w. art. 9 ustawy o monop. spirytusowym i D. U. M. S. Nr. 11 z roku 1928 poz. 145).

Zapłata obliczonej należytości nastąpić ma w ciągu 7 dni od dnia naliczenia czyli od dnia rewizji na dochód Ministerstwa Skarbu Dział 13. Stwierdzone nadwyżki przy rewizji zapisuje się na przychód w przedziałce 4 księgi magazynowej bez dalszych skutków, t. zn., że nadwyżki te nie podlegają potrąceniom przy rocznym obrachunku.

W wypadkach stwierdzonych przy rewizji nadmiernych ubytków lub nadwyżek, niezależnie od następstw wyżej opisanych, należy jeszcze wdrożyć dochodzenie celem wykrycia przyczyny tego zjawiska.

Dochodzenia takie przeprowadzamy zazwyczaj poufnie przez wywiady i badania. Jeżeli w trakcie dochodzeń da się ustalić czyjąkolwiek złą wolę, w takim razie winni zostają pociągnięci do odpowiedzialności karnej. Jakie mogą być uzasadnione przyczyny ubytków, względnie nadwyżek, pomówimy

o tem w dalszej części artykułu. Gdyby jednak ujawnione nadwyżki lub ubytki powstały skutkiem wadliwych zapisów książkowych kierownika gorzelni do księgi produkcyjnej, a tem samem i magazynowej, w takim razie na podstawie udowodnionej protokółem karnym winy, kierownik gorzelni lub przedsiębiorca podlega surowej karze z art. 77 u. s. k., przewidującej grzywnę od tysiąca do stu tysięcy zł., a w niektórych wypadkach ponadto areszt do sześciu miesięcy.

Jak widzimy z tego, wyniki rewizji obrachunkowych mają doniosłe znaczenie, a w skutkach mogą być bardzo bolesne i dlatego czynności te należy przeprowadzać nietylko z wielką znajomością przepisów lecz także z dokładną znajomością przedsiębiorstwa i urządzeń magazynowych.

Ustęp 3 paragrafu 53 rozporządzenia wykonawczego do ustawy o monop. spirytusowym postanawia, że: „ubytki lub nadwyżki może wpisać do ksiąg tylko inspektor K. S.". To wyróżnienie Inspektora K. S. względnie jego zastępcy (patrz § 230 ustęp 2), intryguje nas poniekąd, ponieważ rewizje obrachunkowe mają prawo przeprowadzać także wyżsi urzędnicy, którym jednak nie przysługuje prawo wpisywania do ksiąg gorzelniczych zauważonych ubytków lub nadwyżek (poz. 41 instrukcji D. U. M. S. Nr. 18. 1928 r. poz. 227). Różnice, ujawnione między wynikami rewizji Inspektora K. S., a wyższymi urzędnikami, powinien inspektor wyjaśnić (poz. 10 instrukcji).

Ostrożność prawodawcy, w tym wypadku, tłomaczyć się daje dokładną znajomością właściwości zbiorników na spirytus, które mogą być różne, zależnie od rodzaju materjału, użytego do budowy, rozmiaru, formy i jego ustrojenia, względnie uzbrojenia.

Właściwości te stanowią, że tak powiem, indywidualne sekrety każdego zbiornika i ogólnem pojęciem określić ich nie można. Właściwości zbiorników może i powinien znać dokładnie tylko ten urzędnik, który wielokrotnie przy pomiarach i rewizjach je zbadał i wypróbował, a urzędnikiem tym jest inspektor K. S. i jego zastępca, do którego czynności pomiarowe, czyli weryfikacyjne i rewizyjne należą.

Dokładność wymiaru zbiornika i oznaczenie kresek na skali lub lasce mierniczej stanowi bodaj najważniejszy czynnik w późniejszych obliczeniach jego pojemności, a niezależnie od tego, nie mniej ważną jest okoliczność, czy przyrządy miernicze t. j. skala lub laska — działają prawidłowo, to znaczy, czy należycie i bezbłędnie wskazują stan zbiornika.

Jeżeli kurek, doprowadzający spirytus do płynowskazu posiada otwór zamały lub zanieczyszczony, lub jeżeli górny otwór szkła płynowskazowego nie jest otwarty należycie, wówczas skala nie wykaże nam istotnego stanu zbiornika lecz nieco mniej.

Błąd ten poznajemy po tem, że szkło płynowskazowe napełnia się powoli, podczas gdy normalnie działający płynowskaz napełnia się w sposób gwałtowny.

Przy wskazaniach skali z płynowskazem, nie jest również rzeczą obojętną wielkość czyli średnica szkła płynowskazowego, a postanowienie § 169 ustęp 3, ustalające rozmiar średnicy najmniej na 17 m/m, uzasadnione jest doświadczeniem, że płynowskazy o średnicy mniejszej skłonne są do niedokładnych wskazań poziomu płynu, znajdującego się w zbiorniku. Przy badaniach zbiornika laską mierniczą, musimy zwrócić uwagę na to, czy listewka poprzeczna opiera się dokładnie na brzegach otworu w pokrywie i czy równocześnie koniec jej opiera się na dnie zbiornika. Jeżeli zauważymy pewien odstęp między listewką a brzegiem otworu — będzie to dowodem, że albo na dnie zbiornika znajduje się gruba warstwa osadu (powstałego przeważnie z rdzy), albo że laska oparła się na jakimś przedmiocie np. na plombie, zabezpieczającej jej koniec, lub wreszcie, że pokrywa zbiornika opadła nieco (wklęsła), który to wypadek zdarza się nierzadko.

Zauważone przeszkody dokładnych wskazań należałoby zbadać i w miarę możności usunąć lub odstęp, jaki znajdziemy pomiędzy brzegiem otworu a listewką poprzeczną, dodać do wskazań laski, z wyjątkiem wypadku stwierdzonego opadnięcia pokrywy (górnego dna).

Zabezpieczenie łaski mierniczej, przewidziane § 49 ustęp 9 b. l. — o ile stosujemy je za pomocą plomby, powinno być takie, ażeby uchronić je od oberwania w czasie opuszczania laski do zbiornika i ażeby plomba, umieszczona na dolnym końcu laski, nie przeszkadzała jej w swobodnym zasięgu do dna zbiornika.

Włoskowatość drzewa, szczególnie miękkiego, powoduje szybkie wchłanianie płynu i rozszerzanie pola zamoczenia, dlatego też laski, sporządzone nie z metalu lub drzewa twardego i olejną farbą pociągniętego, nie będą wskazywały wyraźnie właściwego zanurzenia.

Osad, znajdujący się na dnie zbiornika bezpośrednio pod otworem dla laski mierniczej, można usunąć miotełką, umieszczoną na długim kiju. Czynność tę najdogodniej przeprowadzać po zupełnem lub częściowem opróżnieniu zbiornika np. po wywozie.

Inne przyczyny niedokładności wskazań laski mierniczej, jak np. podniesienia się dna zbiornika, jest rzeczą rzadką, chociaż możliwą, ponieważ zbiornik spoczywa zawsze na trwałem i niewzruszonem podmurowaniu, które zmianom nie ulega.

Oprócz przyrządów wymiarowych, niemniej ważnym czynnikiem w czasie badania magazynu jest *uwarstwowienie pły-*

nu i różnorodność ciepłoty spirytusu, szczególnie w zbiornikach długich, leżących.

Uwarstwowienie płynu powstaje z tego powodu, że do spirytusu zimnego, jaki znajduje się w zbiorniku, przybywa z dziennych odpędów spirytus cieplejszy, który, jako taki, czyli lżejszy, układa się na powierzchni spirytusu, znajdującego się już w zbiorniku, a w ten sposób każdodzienny odpęd stanowi oddzielną warstwę. Ponieważ każdy niemal odpęd inną ma stopniowość spirytusu, przeto w każdej warstwie znajdziemy również różną moc spirytusu.

W celu otrzymania przypuszczalnie średniej stopniowości, koniecznem jest branie prób z kilku kurków, umieszczonych na ścianie zbiornika lub czerpakiem o możliwie wązkim otworze, który po opuszczeniu poruszyć należy kilkakrotnie z góry na dół dla zaczerpnięcia próbki ze wszystkich warstw. W zbiornikach długich, leżących — znajdziemy zawsze inną ciepłotę w czołowej, a inną w tylnej części zbiornika, z których należy wypośrodkować przeciętną i tę przyjąć za podstawę obliczenia poprawki (volumenu).

Z zestawień niektórych i najczęściej zdarzających się wadliwości urządzeń magazynu lub pomiaru wynika, że badanie ilości spirytusu w zbiorniku nie jest rzeczą bagatelną i że dokładna znajomość wszystkich cech danego magazynu stanowi o mniej lub więcej trafnem określaniu jego zawartości, a tem samem o mniej lub więcej trafnem określaniu istotnych ubytków lub nadwyżek.

Pomyłki z powodu niedopatrzenia lub nieznajomości pewnych szczegółów urządzenia magazynu, stanowić mogą znaczne i w przybliżeniu nawet nie dające się określić cyfry.

Wyniki rewizji magazynowych, uwidaczniamy w księdze rewizyjnej i magazynowej sposobem, ustalonym w wymienionym na wstępie wzorze.

Jeżeli zmuszeni będziemy naliczyć opłatę monopolową za nadmierne ubytki, a przedsiębiorca w ciągu siedmiu dni nie dostarczy nam dowodu zapłaty, wówczas stosownie do przepisu § 38 ustęp 2, donosimy o tem U. S. A. M., który wyda orzeczenie.

Treść doniesienia powinna zawierać treść rewizji obrachunkowej i sprawozdanie o wynikach dochodzeń, czyli wszystkie dane, które wpłynęły na obliczenie należytości monopolowej.

Niezależnie od opłat monopolowych za nadmierne ubytki lub zaprzychodowanie nadwyżek, przepis przewiduje dochodzenia w celu stwierdzenia „złej woli i wyraźnej chęci narażenia Skarbu Państwa na straty".

Ponieważ ocena przyczyny powstałych niedokładności magazynowych należy do prowadzącego dochodzenia, przeto winien on zastanowić się w jakich wypadkach należy uznać „złą

wolę i wyraźną chęć narażenia Skarbu Państwa na straty“, a w jakich nie należy i nie można dopatrzeć się złej woli. Artykuł 44 ustawy o monopolu spiryt. (D. U. M. S. Nr. 12/27/148) postanawia, że w razie zajścia wypadku, skutkiem którego spirytus zmagazynowany uległ zniszczeniu, należy natychmiast donieść o tem władzy skarbowej I instancji listem poleconym i telegraficznie za recepisem.

Oprócz tego, o przedmiocie tym traktuje artykuł 9 ustawy wymienionej, który w drugim i trzecim ustępie postanawia:

„Władza skarbowa II instancji zwolni przedsiębiorcę od uiszczenia należytości, w ustępie poprzednim określonej, jeśli ubytki powstały skutkiem siły wyższej lub skutkiem takich zdarzeń, których nie można było przewidzieć ani im zapobiec, w szczególności, gdy ubytek spowodowały takie zdarzenia w czasie przewozu koleją lub statkiem.

O zajściu powyższych zdarzeń, zwalniających przedsiębiorcę od odpowiedzialności za ubytki, przedsiębiorca winien zawiadomić w ciągu 24 godzin, a w wypadkach szczególnie utrudnionej komunikacji w ciągu 3 dni od chwili spostrzeżenia zdarzenia inspektora kontroli skarbowej i winien udowodnić zajście warunków, zwalniających od zapłaty za zaniki“.

Jeżeli więc zajdzie wypadek zniszczenia spirytusu w magazynie, urzędnik K. S., który przeprowadzać będzie na skutek doniesienia przedsiębiorcy dochodzenia i rewizję obrachunkową, naliczy należytość monopolową za stwierdzone ubytki bez względu na to, czy, zdaniem jego, była zła wola lub jej nie było, ponieważ od zapłaty należytości monopolowej za ubytki może zwolnić przedsiębiorcę na zasadzie art. 9, tylko władza skarbowa II instancji.

Nadwyżki zapasów magazynowych są zjawiskiem anormalnem, ponieważ niemożliwą jest rzeczą, ażeby spirytus narastał z niczego w zbiornikach magazynowych.

Znalezione nadwyżki świadczyć będą albo o wadliwym wymiarze zbiornika, albo o wadliwych wskazaniach przyrządów kontrolnych lub wreszcie o nieprawidłowych zapisach książkowych kierownika gorzelni, które urzędnik k. s. stwierdzić mógł nawet przed rewizją obrachunkową, porównując zapisy jego z zapisami urzędnika K. S. po przeprowadzeniu badań działalności przyrządu kontrolno - mierniczego, (patrz DUMS. Nr. 33—4/27 poz. 338).

Niedoświadczonym sprawia szczególną trudność pierwsza rewizja obrachunkowa po zaczęciu kampanji, ponieważ dopuszczalne zaniki magazynowe 0,002 są znikomo małe, a wywozów, uprawniających do naliczenia 0,25%, — jeszcze nie było i najczęściej przy tej rewizji, z powodu niezaradności lub złej orjentacji, bywają naliczane kilkulitrowe rzekome, nadmierne ubytki lub zaniki.

Ubytku czy nadwyżki kilku litrów w zbiorniku magazynowym absolutnie stwierdzić nie można, skoro, jak wyżej wykazałem, wahania w obliczeniach sięgać mogą nawet kilkudziesięciu litrów, a naliczenie jednego lub nawet kilku litrów nadwyżki czy nadmiernego ubytku musi świadczyć o wadliwym sposobie obrachunku.

Ażeby przedsiębiorstwa nie narażać lekkomyślnie na szkody, a siebie na zarzut nieprawidłowego sporządzania obrachunku, lepiej jest przyjąć taką cyfrę zapasu, jaka wypada z obliczenia książkowego, o ile naturalnie nie da się zauważyć rażącej różnicy z zapasem magazynowym.

Ostatnia rewizja obrachunkowa bywa przeprowadzana w obecnych warunkach, zazwyczaj, po ostatnim wywozie spirytusu, czyli przy pustym magazynie. Rewizja ta ustala istotny stan magazynu i istotny stan ubytków, względnie nadwyżek, a zarazem stanowi *rewizję roczną*, przewidzianą § 230 ust. 3.

W następnym artykule przejdziemy do omówienia czynności kontrolnych w innych przedsiębiorstwach.

B. ŻURAKOWSKI
Insp. K. S.

Rachunkowość kas pożyczkowo-oszczędnościowych.

(Ciąg dalszy).

Książeczka członkowska.

Każdy członek Kasy, wpłacając zadeklarowane udziały, oraz otrzymując z Kasy pożyczkę, musi wiedzieć, ile ma w Kasie udziału, ile jest winien i w jakim terminie ma zapłacić ratę pożyczki. Wszystkie te wiadomości mieści w sobie księga udziałów i pożyczek, wzór Nr. 4 (patrz Nr. 11—12 „Wiadomości Kontroli Skarbowej), korzystanie jednak, przez poszczególnych członków, z tej księgi związane jest z pewnemi trudnościami (wielka odległość od Kasy i t. p.). W tym wypadku bardzo pożyteczną jest „Książeczka członkowska“ (patrz wzór Nr. 7), która stanowi jakby kopję książki udziałów i pożyczek.

Zaraz po przyjęciu do spółdzielni, wpłaceniu wpisowego i pierwszej raty udziału, każdemu członkowi należy wypisać i wydać taką książeczkę.

W dobrze prowadzonej Kasie, przy załatwieniu jakiejkolwiek czynności z członkiem, wymaga się okazania książeczki

Nr. rej. ....

Stronica księgi Pożyczek ....

Książeczka członkowska

Nazwisko ....

Imię ....

Zawód ....

Adres ....

Pieczęć

Skarbnik: *Prezes Zarządu:*

Data przyjęcia do Spółdzielni ....

Zadeklarowane udziały:

Data: .... Ilość: ....

" .... " ....

" .... " ....

Wypowiedziane udziały:

Data: .... Ilość: ....

" .... " ....

" .... " ....

Data wystąpienia ....

Data	TREŚĆ	SUMA Na rewersy Zł.	SUMA Na rewersy gr.
	Udzielono	200	
	Pozostaje	200	
	Spłacono	50	
	Pozostaje	150	
	Do przen. poz.		

Termin płatności lub prolongaty	Odsetki pobrane Do daty	Odsetki pobrane Suma Zł.	Odsetki pobrane Suma gr.	Pokwitowanie 2 członków Zarządu

WZÓR Nr. 7 Str. 3

Udziały.

Data	Rodzaj czynności	Kwota Zł.	gr.	Pokwitowanie 2 członków Zarządu
	Wpłacono	20	—	
	Pozostaje	20	—	
	Podjęto	10	—	
	Pozostaje	10	—	

członkowskiej i przy każdej takiej sposobności wpisuje się do niej wszystko, co się tyczy danego członka, a więc wpłacone przez niego udziały, wydane i spłacone raty pożyczek oraz należne i wpłacone odsetki.

Sposób ten w dużej mierze ułatwia pracę rachmistrzowi Kasy i chroni od niepożądanych omyłek, a na członków wywiera dobry wpływ, wpajając w nich zaufanie do działalności Kasy. Każdy wpis do książeczki członkowskiej winien być zaopatrzony w podpisy dwóch członków Zarządu.

W wypadku wystąpienia członka z Kasy książeczka członkowska może pozostać u niego.

Książeczka członkowska składa się z trzech części: I—ogólna, II — udziały, III — pożyczki.

Część I-a mieści się na stronie 1 i 2-ej książeczki i zawiera wiadomości ogólne, dotyczące danego członka, a mianowicie: imię, nazwisko, adres, Nr. Nr. rejestru członków i księgi udziałów i pożyczek, data przyjęcia do spółdzielni i t. d.

Część II-ga—zajmuje następne stronice (3, 4 i 5-tą) i przeznaczona jest do wpisywania wpłacanych udziałów.

Część III — umieszczona jest na dalszych stronicach. Tu wpisuje się pożyczki wypłacone, pobrane odsetki, spłacone raty pożyczek, termin płatności lub prolongaty i pozostałość pożyczek niespłaconych.

JÓZEF JANKOWSKI
Inspektor Kontroli Skarb.

CHEMJA.

(Ciąg dalszy).

Gaz ziemny, albo naftowy, wydobywający się z pokładów skalnych, w szczególności z otworów, wywierconych w pokładach naftonośnych, jest również, albo czystem metanem, albo składa się głównie z metanu. Obfitość gazu tego bywa niekiedy tak wielka, że jeden z otworów wiertniczych wydawać może po kilkaset i więcej metrów sześciennych gazu na minutę. W Polsce występuje on pospolicie na terenach naftowych Podkarpacia (Borysław, Daszawa, Jasło, Krosno, Bitków i t. d.). Uchwycony u wylotu szybu do rur odwodzących, zostaje przeprowadzony rurociągiem niekiedy kilkadziesiąt kilometrów długim, do miejsc zużytkowania. Jako znakomity środek opałowy jest niezwykle przydatny do celów fabrycznych, np. opalania hut szklanych, cegielni, elektrowni i t. d.

Typowym przykładem mieszaniny węglowodorów jest ropa naftowa. Ropa naftowa, zwana też *Olejem skalnym,* jest naturalnym produktem, występującym niekiedy samoczynnie w postaci drobnych źródełek naftowych, najczęściej jednak wydobywana bywa z pokładów roponośnych przy pomocy, w tym celu wywiercanych, otworów (szybów). Jest to oleista ciecz, najczęściej brunatno - ciemna (niekiedy prawie czarna), lżejsza od wody, swoistego naftowego zapachu, w wodzie nierozpuszczalna, łatwo zapalna. Ropa naftowa spala się wyłącznie na bezwodnik węglowy i parę wodną (CO_2 i H^2O).

Aby ją wydobyć z ziemi, wierci się głębokie otwory, z których albo pompuje się ropę, albo też ropa, wznosząc się łagodnie do góry szybu, wylewa się zeń, lub nawet wytryska wysoko nieraz w powietrze pod wpływem ciśnienia, towarzyszących jej w głębi ziemi, gazów.

Podając ropę frakcjonowanej destylacji w fabrykach, zwanych rafinerjami i destylarniami nafty, otrzymuje się następujące produkty: *eter naftowy* (w t. do 60^0), *benzynę lekką* (do 80^0), używaną do poruszania motorów wybuchowych, *benzynę ciężką* (do 120^0), ligroinę i gazolinę (do 150^0), naftę między 150 — 300^0, a po wyżej 300^0 różne oleje smarowe, z których otrzymuje się n.p. *waselinę,* wreszcie *parafinę,* asfalt i koks.

Destylacja frakcjonowana czyli cząstkowa polega na tem, że przy stopniowem, a coraz silniejszem ogrzewaniu w odpowiednich aparatach przedestylowują z roztworu, względnie z mieszaniny poszczególne składniki w temperaturach swego wrzenia. Te części destylatu, zwane w danej temperaturze frak-

cją, zbiera się w oddzielnych odbieralnikach i w ten sposób otrzymuje się składniki, jak n. p. wyżej wyliczone z ropy.

Zanim nafta, lub inny produkt ropy naftowej np. benzyna lub waselina dostanie się do naszych rąk i może być użytkowana, przechodzi tak ropa, jak i każdy jej produkt, potem przez wiele aparatów, i musi być poddana różnym działaniom o cechach fizycznych i chemicznych. Podobnie też trzeba wielu urządzeń i przyrządów, oraz wielkiego nakładu pracy i wkładu pieniężnego, zanim wydobędzie się ropę z ziemi.

Kopalnym węglowodorem, oprócz ropy, jest *ozokeryt*, czyli *wosk ziemny*, dający po przerobie sztuczny wosk, zwany cerezyną, ciało podobne do parafiny; asfalt, masa gęsta, prawie stała, barwy brunatno-czarnej. Ozokeryt znajduje się dotąd jedynie w Małopolsce w Borysławiu, Truskawcu, Dźwiniaczu i Staruni. Asfalt zaś w powiecie kołomyjskim, a poza jej granicami wszędzie tam, gdzie ropa naftowa.

Eter naftowy jest pierwszym destylatem, który odbiera się w temp. od 45 — 70°. Bezbarwna ciecz, b. lotna, b. łatwo zapalna. Benzyna destyluje się wyżej: w granicach 70 — 120°. Jest to produkt, służący do pędzenia motorów, t. zw. eksplozyjnych, jak np. w automobilach, aeroplanach i t. p. Wobec rozwoju automobilizmu i lotnictwa, jest niezwykle poszukiwanym produktem. Stąd gatunki ropy naftowej, bogatej w benzynę, są bardziej cenione.

Nafta — jest to produkt, który przekrapla się z ropy w granicach temp. 150 — 300°. — Jeśli nafta jest dokładnie oddzielona od benzyny, nie zapala się łatwo. Stwierdzić to można, rzucając płonącą zapałkę do małej ilości nafty w miseczce: zapałka zgaśnie. Nafty używa się przeto głównie do oświetlenia w lampach knotowych. Pierwsza lampa naftowa skonstrukowana została stosunkowo niedawno (1853 r.) przez polskiego chemika Łukasiewicza.

Oleje naftowe — destylują się z ropy dopiero powyżej 300°, t. j. gdy odejdą z niej pary benzyny i nafty. Są to produkty najmniej lotne, a przez to trudno zapalne. W stanie rozpylonym w powietrzu tworzyć mogą jednak mieszaninę wybuchającą, wobec tego mają zastosowanie do popędu motorów t. zw. spalinowych (ropnych). Głównie użytkowane są jako smary, oraz do wyrobu waseliny i parafiny.

Parafina i waselina. — Parafina jest to produkt krystaliczny, zawarty w oleju naftowym pewnych gatunków ropy (np. Borysławskiej) W stanie wolnym otrzymuje się przez wymrożenie pewnego gatunku oleju parafinowego i oddzielnie powstałej stąd krystalicznej masy przez jej wyciśnięcie (wyprasowanie).

Parafina używa się głównie do wyrobu świec. — Pozosta-

ły po oddzieleniu parafiny olej, daje wazelinę. Jest to produkt półciekły, używany jako smar.

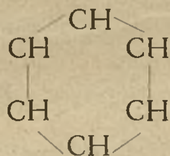
Gudron i koks. — Po oddestylowaniu z ropy wszystkich olejów smarowych, pozostaje jeszcze reszta, która już dalej, pod ciśnieniem zwykłem, destylować się nie daje. Jest to t. zw. gudron, czyli smoła naftowa. — Z gudronu przez wyprażenie powstaje koks naftowy, przedstawiający już prawie czysty węgiel.

Oprócz węglowodorów, wchodzących w skład ropy naftowej, znanych jest wiele innych węglowodorów odmiennego pochodzenia, niektóre z nich są niezwykle cenne np. jak wyżej omówiony acetylen.

Benzol. — Jest to ciekły węglowodór, znajdujący się w smole pogazowej, otrzymywanej przy fabrykacji gazu świetlnego. Bezbarwna ciecz rozpuszczająca: tłuszcze, kauczuk i żywicę. — Pali się silnie kopcącym i mocno świecącym, żółtawym płomieniem. Może być użyty zamiast nafty do lamp. Ma ważne zastosowanie do wyrobu aniliny, a stąd do otrzymania różnych barwników sztucznych, a także różnych środków wybuchowych.

Związki aromatyczne.

Związkami aromatycznemi nazywamy ciała, które dają się wyprowadzić z benzolu $C^6 H^6$ przez podstawienie w miejsce atomów (H) innych atomów lub rodników. Wszystkie związki aromatyczne zawierają zamknięty łańcuch węglowy, złożony z 6 atomów np.:

jest to benzol C_6 H_6

Podobnie, jak dużą grupę związków węgla, mianowicie związki szeregu tłuszczowego, w najprostszy sposób wyprowadzić możemy od metanu, tak znowu inny duży szereg ciał, t. zw. związki aromatyczne, od benzolu.

Węglowodory aromatyczne powstają przy suchej destylacji rozmaitych związków węglowych np. drzewa, żywicy, a szczególniej węgla kamiennego. Głównem, prawie wyłącznem źródłem do otrzymania węglowodorów aromatycznych jest smoła z węgli kamiennych, którą otrzymują przy fabrykacji gazu świetlnego. Do pochodnych związków benzolu należą:

Nitrobenzol $C^6 H_5 (NO)_2$ powstaje przy rozpuszczaniu benzolu w mięszaninie stężonego kwasu azotowego.

Nitrobenzol $C^6 H_5 (NO_2)$ jest jasno żółtą cieczą, zapachu olejku gorzkich migdałów.

Używa się w perfumerji i do wyrabiania mydeł toaletowych.

Anilina $C^6 H_5 (NH_2)$ powstaje z benzolu przez działanie wodoru.

Anilina jest bezbarwnym płynem, właściwej słabej woni i służy do wyrabiania pięknych barwników anilinowych.

Kwas karbolowy $C_6 H_5 OH$ czyli fenol, jest ciałem bezbarwnem, krystalicznem, właściwej woni, piekącego smaku.

Fenol handlowy na powietrzu i pod wpływem światła powoli barwi się na czerwono. Surowy fenol służy jako środek dezynfekcyjny, oraz konserwujący zwierzęce i roślinne materje, czysty natomiast bywa używany do przyrządzania kwasu salicylowego, oraz całego szeregu sztucznych barwników.

Alkohole.

Jeżeli w węglowodorach nasyconych zastąpimy atom wodoru hydroksylem (OH), powstają alkohole jednoatomowe:

np: CH_4	$CH_3 (OH)$.
metan	alkohol metylowy
C_2H_6	$C_2 H_5 (OH)$.
etan.	Alkohol etylowy

Przez zastąpienie dwu atomów wodorów hydroksylem powstają alkohole dwuatomowe i t. d.

C_2H_6	$C_2 H_4 (OH)$
etan	alkohol dwuatomowy (glykol)
C_3H_8	$C_3 H_5 (OH)_3$
propan	alkohol trójatomowy (glyceryna).

Alkohol metylowy $CH_3 (OH)$, zwany wyskokiem drzewnym, znajduje się w produktach suchej destylacji drzewa. Jest to ciecz ruchliwa, bezbarwna, zapachu i smaku przykrego i dlatego w wielu krajach używają go do denaturowania spirytusu, przeznaczonego na użytek przemysłowy. Spirytus drzewny może w surowym stanie być także używany, jako materjał opałowy, w lampach, oraz, jako rozpuszczalnik przy sporządzaniu werniksów. Nieco czystego spirytusu drzewnego używają także na politurę stolarską.

Alkohol etylowy $C_2 H_5. (OH)$ czyli wyskok, czysty, bezwodny jest jasną, jak woda, cieczą, wrzącą przy $78,4^0$ o właściwym spirytusowym zapachu, palącym smaku, krzepnie przy

130^0 C. na białą masę. Przy 15^0 C ma ciężar wł. 0.793 w stosunku do wody o + 4^0 C. Absolutny alkohol chciwie przyciąga na powietrzu wilgoć i we wszelkim stosunku miesza się z wodą, rozgrzewającą się przytem i, zmniejszając objętość, rozpuszcza wiele soli, węglowodory, żywicę. Wódka jest rozwodnionym alkoholem.

Alkohol Etylowy:

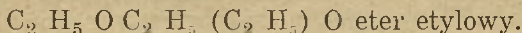
Eter etylowy $((C_2H_5)_2O$ otrzymuje się przez ogrzanie alkoholu etylowego z H_2 SO_4. (kwasem siarkowym) Eter ten jest bezbarwnym, ruchliwym płynem, właściwej charakterystycznej woni. Ulatnia się szybko, już w zwyczajnej temperaturze, wrze przy + 35^0 C. Eter rozpuszcza węglowodory, tłuszcze, żywice. W wodzie rozpuszcza się w małej ilości. Eter jest łatwo zapalny, para jego tworzy z powietrzem mieszaninę wybuchającą. Wdychanie pary eteru sprowadza nieprzytomność.

Alkohole dwuatomowe czyli glykole, są to obojętne ciecze słodkawego smaku.

Alkoholem trójatomowym jest gliceryna. Gliceryna C_3 H_5 $(OH)_3$ jest bezbarwną syropowatą cieczą słodkiego smaku, rozpuszczalną w wodzie i alkoholu. Glicerynę otrzymuje się z tłuszczów i tłustych olejów. Estrem gliceryny jest nitrogliceryna, azotan glicerynowy, bezbarwny, trujący płyn słodkawego smaku. Nitroglicerynę otrzymuje się działaniem mieszaniny kwasu siarkowego i azotowego na glicerynę. Nitrogliceryna wybucha gwałtownie przy nagłem ogrzaniu lub uderzeniu, a z ziemią krzemionkową tworzy dynamit (Wynalazca Nobel).

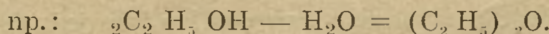
Etery

są to połączenia dwu rodni węglowodorowych za pośrednictwem atomu tlenu np.

C_2 H_5 O C_2 H_5 $(C_2$ $H_5)$ O eter etylowy.

Związki te możemy uważać też za bezwodniki alkoholów

np.: $_2C_2$ H_5 OH — H_2O = $(C_2$ $H_5)$ $_2O$.

Etery są to ciała płynne, łatwo lotne, woni aromatycznej.

Aldehydy i ketony.

są związkami izomarycznemi, różnią się zatem między sobą tylko budową atomów w drobinie. Jeśli w węglowodorze podstawimy wodór grupą —C$<^O_H$ otrzymamy aldehydy n. p. CH_3 (COH) = aldehyd octowy. Aldehydy i ketony są to ciała płynne, łatwo się ulatniające, więcej lub mniej rozpuszczalne.

C. d. n.

Różne wiadomości.

I.

SPRAWY UPOSAŻENIOWE W SEJMIE.

Komisja Budżetowa Sejmu w wyniku swych prac nad preliminarzem budżetowym na rok 1930/31 przedstawiła plenum sprawozdanie o budżecie, niepomyślne dla wszczętych przez Stowarzenie urzędników starań o podwyżkę płac. Generalny referent budżetu, pos. Krzyżanowski, wypowiedział się przeciwko wszelkim podwyżkom płac i to w gruncie rzeczy przesądziło sprawę. Całą zdobyczą jest jedynie dodatek mieszkaniowy za rok 1928, którego $^{1}/_{3}$ ma być wypłacona 1.III. r. b. na podstawie osobno zgłoszonego projektu ustawy, reszta zaś w myśl art. 4 ustawy skarbowej na okres od 1 kwietnia 1930 r. do 31 marca 1931 r. z nadwyżek budżetowych w kwocie 122.019.853 zł. Na ten cel przeznacza się 65 milj. zł. z tem, że pracownikom państwowym nieetatowym przyznaje się zasiłek w wysokości 40% ostatnio policzonego uposażenia. Dodatek mieszkaniowy 1928 r. ma być wypłacany stopniowo w miarę wpływu nadwyżek budżetowych.

Wszelkie wynagrodzenia dodatkowe, pobierane przez funkcjonarjuszów państwowych i przedsiębiorstw państwowych, jak remuneracje, specjalne dodatki, z wyjątkiem przewidzianych budżetem dodatków reprezentacyjnych, oraz dodatków, opartych na podstawie wynagrodzenia za nadzór i udział we władzach różnych instytucyj i t. d., nie mogą łącznie wynosić więcej, niż wysokość uposażenia zainteresowanego pracownika, określona przez ogólne ustawy lub umowę, zawartą z pracownikiem kontraktowym.

Nie załatwia to oczywiście sprawy, w każdym jednak razie zapobiegnie być może zbyt już rażącym remuneracjom i bilansowym, sięgającym od kilku do kilkunastu, a nawet kilkudziesięciu tysięcy złotych dla jednego „szczęśliwego wybrańca“.

Obowiązkiem moralnym każdego urzędnika jest należenie do swej fachowej organizacji urzędniczej, bowiem w jedności siła!

II.

TABELA ZALEGŁEGO DODATKU MIESZKANIOWEGO ZA ROK 1928,

przypadającego do wypłaty w dniu 1. III. 1930 r.

GRUPA UPOSAŻENIA	Warszawa	Więcej niż 80,000 klasa I	Wiecej niż 40,000 klasa II	Więcej niż 10,000 klasa III	Mniej niż 10,000 klasa IV
	złotych				
I i II utrzymujący rodzinę III i IV oraz utrzymujący rodzinę sędziowie i prokuratorzy D i C	514.88	355.00	318.92	282.88	246.84
Utrzymujący rodzinę V oraz utrzymujący rodzinę sędziowie i prokuratorzy B	357.40	242.32	214.76	189.32	161.76
Samotni: III, IV i V oraz samotni sędziowie i prokuratorzy D, C i B Utrzymujący rodzinę: VI i VII oraz sędziowie i prokuratorzy A	220.45	148.20	133.24	116.28	100.32
Samotni: VI i VII oraz sędziowie i prokuratorzy A Utrzymujący rodzinę VIII do XII	136.80	97.29	85.89	76,77	65,37
Utrzymujący rodzinę od XIII do XVI	91.20	72.00	64.80	57.60	52,90
Samotni: od XIII do XVI	62.40	48.00	42.20	38.40	36.00

III.

KOSZTY UTRZYMANIA WZROSŁY W GRUDNIU O 0,9%, ZMNIEJSZYŁY SIĘ W STYCZNIU O 2,7%.

W dniu 14.II. r. b. odbyło się posiedzenie komisji do badania zmian kosztów utrzymania przy Głównym Urzędzie Statystycznym. Ustalono, że w grudniu, w porównaniu z listopadem koszty utrzymania w Warszawie wzrosły o 0,9%, na co wpłynęła zwyżka cen żywności o 1,06% i opału o 1,8%.

Natomiast w styczniu, w porównaniu z grudniem koszty utrzymania zmniejszyły się o 2,7% (zniżka w grupie żywnościowej o 6,9%, zwyżka w grupach: opałowej o 0,07%, mieszkaniowej o 7%).

IV.

Dnia 29 stycznia r. b. odbył się w Inowrocławiu pogrzeb tragicznie zmarłego komis. K. Sk., w IX st. sł. Władysława Daniela. W obrzędzie pogrzebowym wzięła liczny udział miejscowa publiczność z przewagą urzędników skarbowych. Ze strony Stow. UKS. wzięli udział prezes Zarządu Okr., kol. Jankowski, oraz delegacje sąsiednich Kół. Na trumnie złożono wieniec od kolegów.

Przegląd rozporządzeń i okólników.

AMNESTJA A PRZESTĘPSTWA SKARBOWE. Wobec licznych zapytań ze strony poszczególnych Izb Skarbowych, Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że ustawa z dn. 22 czerwca 1928 r. o amnestji z powodu dziesięciolecia odzyskania niepodległości przez Państwo Polskie (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 641), nie dotyczy przestępstw (wykroczeń), należących do właściwości władz skarbowych, z wyjątkiem przestępstw, przewidzianych w ustępie pierwszym lit. f) art. 7 ustawy amnestyjnej. (Okólnik Min. Skarbu z dn. 14 listopada 1929 r. L. D. V. 16226/1/28).

KREDYT PODATKU OD CUKRU DLA WOLNYCH SKŁADÓW CUKRU. Na zasadzie art. 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 września 1927 r. o opodatkowaniu cukru (Dz. U. R. P. Nr. 81, poz. 700) Ministerstwo Skarbu upoważniło Izby Skarbowe do udzielania w drodze wyjątku na okres bieżącej kampanji sześciomiesięcznego kredytu podatku spożywczego od cukru tym wolnym składom cukru, które zostaną otwarte przez cukrownie, nie mogące pomieścić całej swej produkcji w magazynach fabrycznych na warunkach określonych w reskrypcie z dnia 22 października 1928 r. (L. D. VI. 4359/3/28).

Jednocześnie upoważnia się Izby Skarbowe do przyjmowania na zabezpieczenie kredytu podatku od cukru, wypuszczonego z powyższych wolnych składów oraz z tytułu zabezpieczenia, przewidzianego w § 51 rozporządzenia z dnia 17 kwietnia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 564), jednego łącznego zabezpieczenia w wysokości pełnej sumy podatku, przypadającego od cukru, złożonego w wolnym składzie, o ile cukrownia złoży takie zabezpieczenie przed wysłaniem cukru do wolnego składu, tudzież o ile w odnośnych dokumentach (zapis hipoteczny, list

gwarancyjny banku, a przy zabezpieczeniu wekslowem — deklaracja cukrowni i żyrantów) będzie wyraźnie przyjęte zobowiązanie do zapłaty w przepisanym terminie podatku od cukru, złożonego w wolnym składzie bez względu na to, czy podatek zostanie pokredytowany, czy też stanie się płatny wskutek powstania ubytku, kradzieży, zniszczenia cukru, oraz wszelkich innych przyczyn. (Rozporządzenie Min. Skarbu z dnia 4 października 1929 r. L. D. VI. 1961/3/29).

ZAOPATRZENIE SIĘ W SÓL NA WYPADEK ZAMIECI ŚNIEŻNYCH. W celu zapobieżenia możliwego braku soli w nadchodzącej porze zimowej, wskutek zamieci śnieżnych i ewentualnych przeszkód w normalnym ruchu kolejowym, Ministerstwo Skarbu poleciło Izbom Skarbowym natychmiast wydać zarządzenie, aby hurtownie już obecnie zaopatrywały się w niezbędne zapasy soli. Utrzymanie odpowiednich zapasów soli w hurtowniach obowiązuje do końca kwietnia 1930 r. Hurtownie, znajdujące się w siedzibie wolnego składu soli, są wolne od obowiązku robienia większych zapasów soli (okólnik z dn. 10.XII. 1929 r. L. D. 2320/3/29).

PATENTY AKCYZOWE NA 1930 R. OD DETALICZNYCH SPRZEDAŻY NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH. Ministerstwo Skarbu podało do wiadomości podwładnych urzędów, że nie należy wydawać patentów akcyzowych przedsiębiorstwom, którym wdrożono dochodzenia karno-skarbowe o pokątny wyszynk napojów o zawartości wyższej, jak 2½% alkoholu. Jednocześnie Ministerstwo Skarbu podkreśliło konieczność ścisłej kontroli nad przedsiębiorstwami detalicznej sprzedaży piwa, wina i miodu o zawartości poniżej 2½% alkoholu, podejrzanemi o pokątny wyszynk napojów o zawartości wyżej, jak 2½% alkoholu i wdrażania — w razie stwierdzenia uprawiania takiego wyszynku — przeciw winnym dochodzenia karno-skarbowego (rozporządzenie z dnia 27 grudnia 1929 r. L. D. VI. 10485/Konc./29).

W SPRAWIE EKSPORTOWEGO WOLNEGO SKŁADU CUKRU W GDYNI. Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że w eksportowym wolnym składzie cukru w Gdyni, prowadzonym przez przedsiębiorstwo pod firmą „Powszechne zakłady magazynowe i transportowe „Pantarej“, Spółka Akcyjna, może być przechowywany wyłącznie cukier pozakontyngentowy, przeznaczony na wywóz za granicę. (Rozporządzenie z dnia 30 grudnia 1930 r. L. D. VI. 3417/3/29).

PATENTY AKCYZOWE NA 1930 R. OD DETALICZNYCH SPRZEDAŻY NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH. Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że patenty akcyzowe na I półrocze

1930 r. mogą być wydane tylko tym czynnym dotąd na prawach likwidacji przedsiębiorstwom detalicznej sprzedaży napojów alkoholowych, które uzyskały dalsze przedłużenie terminu likwidacji do dnia 30 czerwca 1930 r. Zarządzenie to nie dotyczy sprawy wydawania patentów akcyzowych przedsiębiorstwom detalicznej sprzedaży napojów alkoholowych, czynnym na podstawie ważnych niezakwestjonowanych koncesyj (okólnik z dn. 29 listopada 1929 r. L. D. VI. 9364/Konc./29).

OPŁATY PATENTOWE OD OBROTU IMPORTOWANEMI NAPOJAMI ALKOHOLOWEMI W SKŁADACH FABRYCZNYCH. Po myśli art. 75, ustęp 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 marca 1927 r. wytwórnie mogą wykonywać sprzedaż własnych wyrobów w swych składach fabrycznych, które zgodnie z postanowieniami art. 83 tegoż rozporządzenia nie podlegają opłatom patentowym. Nie można jednak uznać za wolne od opłat patentowych te składy fabryczne, w których sprzedaje się nietylko własne, ale i zaopatrzone w graniczną etykietę rozlane, względnie rozcieńczone importowane napoje. Z powyższego wynika, że od składów fabrycznych, w których dokonywa się obrotów handlowych importowanemi napojami należy pobierać opłatę patentową. Zarazem wyjaśniono, że te ilości sprowadzonych luzem z zagranicy wyrobów wódczanych, które rozlewane są w pewnej fabryce wódek, winny być przy wymiarze dodatkowej opłaty patentowej (art. 83 ust. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 26.III. 1927 r.) zaliczane do ogólnego przerobu odnośnej fabryki (okólnik z dnia 6 grudnia 1929 r. L. D. VI. 3550/2/29).

Odpowiedzi Redakcji.

Kolegom w Drohobyczu. I. Sprawa przyznania 25%-go dodatku do uposażenia urzędników Kotronli Skarbowej na stałych dozorach przedsiębiorstw akcyzowych narazie nie może być załatwiona z powodu braku kredytu na ten cel w uchwalonym przez Sejm budżecie. Zarząd w dalszym ciągu czyni usilne starania, ażeby tę sprawę jak najprędzej załatwić w sposób pomyślny dla zainteresowanych kolegów.

II. Ministerstwo Skarbu już zaopatrzyło wszystkie Izby we wzór przepisów akcyzowych, opracowanych przez p. W. Grabowskiego. Urzędnicy Kontroli Skarbowej powinni otrzymać

te wydawnictwa bezpłatnie. Jeżeli który z kolegów, względnie cały USAM. został pominięty, należy się upomnieć w Izbie Skarbowej, w danym wypadku we Lwowie.

III. Urzędnicy Kontroli Skarbowej na stałych dozorach, nie pobierający dodatku na mieszkanie, mają prawo do jednorazowego zasiłku, który stanowi wyrównanie dodatku mieszkaniowego na 1928 r.

IV. Sprawa interwencji w Ministerstwie Skarbu o uzyskanie prawa nabycia przez urzędników na raty obligacyj nowej emisji dolarówek będzie poruszona na najbliższem posiedzeniu Zarządu Głównego SUKS.

Orzecznictwo Trybunału Administracyjnego i Sądu Najwyższego.

I.

Przyjęcie na skład piwa nieopodatkowanego nie stanowi współuczestnictwa w uszczupleniu podatku.

Orzeczenie izby drugiej sądu najwyższego z 28 lutego 1929 r. K. 2629/28. Zważywszy:

...3) że sąd okręgowy uznał Symchę P. winnym świadomego przyjęcia do składu z browaru K. nieopodatkowanego piwa i w ten sposób dopomożenia K. w ukryciu od opodatkowania 16,36 hl;

4) że, na mocy cz. 1 art. 7 ustawy z 12 czerwca 1924 o opodatkowaniu piwa (Dz. U. Nr. 65, poz. 635), do uiszczenia podatku od piwa obowiązany jest ten, kto piwo wyrabia lub na swój rachunek poleca wyrabiać, a zatem winnym wykroczenia uszczuplenia podatku od piwa, przewidzianego w art. 114 u. k. s., może być jedynie przedsiębiorca browaru;

5) że, wobec tego, na czemkolwiekby to uszczuplenie podatku polegało (art. 115), przestępstwo to z istoty swej nie dopuszcza uczestnictwa w charakterze pomocnika, kilka bowiem osób mogłoby ponosić za to przestępstwo odpowiedzialność w charakterze współsprawców jedynie w razie, gdyby były współprzedsiębiorcami browaru;

6) że sąd okręgowy, ustaliwszy, iż oskarżony Symcha P. nie był współprzedsiębiorcą browaru, nie miał podstaw prawnych do uznania go winnym uszczuplenia podatku od piwa, którego opłacać nie miał obowiązku;

7) że ponadto obowiązek uiszczenia podatku spożywczego

od piwa powstaje w chwili, gdy piwo zostaje wydane z browaru (cz. 2 art. 7 ustawy o opodatkowaniu piwa) i wykonywa się przez zapisanie wydanego piwa do księgi podatku, a następnie przez wpłacenie, obliczonej na podstawie wpisów do księgi podatku, kwoty podatku do kasy skarbowej najpóźniej siódmego dnia następnego miesiąca (§§ 12 i 58 rozp. Ministra Skarbu z 25 sierpnia 1924 r., (Dz. U. Nr. 90, poz. 850);

8) że zatem oskarżony P., który nie miał obowiązku ani prowadzenia księgi podatku w browarze K., ani wpłacania podatku do kasy skarbowej, oczywiście nie może być uznany winnym uszczuplenia podatku;

9) że dalej ustawa wymienia szczegółowo, jakie mianowicie czyny i zaniechania uznaje za uszczuplenie podatku, ustalony zaś przez sąd okręgowy czyn oskarżonego P. pod żaden z ustępów art. 115 ustawy karnej skarbowej nie podpada;

10) że również czyn ten nie podpada i pod pojęcie poplecznictwa w rozumieniu art. 7 u. k. s., gdyż piwo nieopodatkowane, wyprowadzone z browaru, bynajmniej nie jest przedmiotem, pochodzącym z przestępstwa, samo przestępstwo bowiem jest czysto formalne;

11) że wniosek ten potwierdza treść art. 114 u. k. s., który stanowi, że konfiskata piwa może być stosowana tylko w wypadku potajemnego wyrobu piwa, czyli gdy piwo jest rzeczywiście przedmiotem, pochodzącym z przestępstwa...

II.

Art. 225 u. k. s. ma zastosowanie również do spraw przekazanych do postępowania sądowego w myśl art. 188 u. k. s.

Uznanie obecności na rozprawie głównej pełnomocnika władzy skarbowej za zbędne stanowi istotną obrazę form postępowania.

Orzeczenie izby drugiej sądu najwyższego z 29 listopada 1928 r. K. 2297/28.

Zważywszy:

1) że skarga kasacyjna Urzędu Skarbowego żąda uchylenia wyroku z powodu obrazy art. 225 u. k. s. przez uznanie obecności na rozprawie głównej pełnomocnika władzy skarbowej za zbędną, pomimo, że na zasadzie wymienionego przepisu delegowany przez władzę skarbową pełnomocnik w ciągu całego postępowania karnego korzysta ze wszelkich uprawnień prokuratora, z ust. II-ego zaś tego artykułu wynika, że zachodzi obowiązek wysłuchania pełnomocnika władzy skarbowej w tych wypadkach, w których sąd rozstrzyga po wysłuchaniu wniosków prokuratora;

2) że zarzut powyższy jest zasadny, albowiem art. 225 u.

k. s. bezwzględnie zastrzega władzy skarbowej korzystanie w ciągu całego postępowania karnego ze wszelkich uprawnień prokuratora, dotyczących, między innemi, wniosków w przedmiocie zbierania i uzupełnienia materjału dowodowego, oraz w przedmiocie wszelkich wogóle decyzyj sądowych, przyczem z art. 222 u. k. s. wynika, że art. 225 ma zastosowanie również do spraw, przekazanych do postępowania sądowego w myśl art. 188 u. k. s.

3) że art. 226 u. k. s. nie robi żadnego wyłomu w zasadzie, wyłuszczonej w art. 225 u. k. s., gdyż określa tylko wypadki, w których władza skarbowa ma nietylko prawo, lecz i obowiązek udziału w rozprawie głównej w myśl art. 225 u. k. s., uchyla.

III.

W art. 27 u. k. s. jest mowa o złączaniu się trzech lub więcej osób w celu popełnienia jednego lub więcej przestępstw skarbowych. Zamiar ciągłego popełniania przestępstw nie jest znamieniem złączenia się w rozumieniu art. 27 u. k. s. o ile chodzi o przestępstwa skarbowe, popełnione na obszarze mocy obowiązującej ust. karnej z 1852 r.

Orzeczenie Izby drugiej (sek 3) sądu najwyższego z 21 maja 1929 r., II. S. 3. K. 72/29.

Z tytułu przyczyn nieważności z L. 5 i 10 § 281 p. k. oskarżony wywodzi, że przyjęcie okoliczności obciążającej z art. 27 u. k. s. nie było uzasadnione i powołuje się na orzeczenie sądu najwyższego z 5 marca 1928 r. V. K. 78/29. Powołane orzeczenie nie ma jednak zastosowania w niniejszym przypadku, gdyż opiera się na pojęciu „bandy“ w rozumieniu dawnej niemieckiej ustawy karnej z roku 1871, obowiązującej na ziemiach zachodnich Rzeczypospolitej Polskiej, przestępstwo zaś, o które obecnie chodzi, zostało popełnione na obszarze, na którym obowiązuje dawna ustawa karna austrjacka z 1852 r. Wobec tego przy ocenie prawnej czynu oskarżonego należy w myśl art. 2 u. k. s. uwzględnić te pojęcia prawne, które są zawarte w tej ostatniej ustawie. Ustawa karna z roku 1852 nie wprowadza pojęcia „bandy“ w sprawach o przestępstwa karno-skarbowe, gdyż przestępstwa tego rodzaju rzeczoną ustawą karną nie były wogóle unormowane. Ustawa ta uznaje związki (Verbindungen) za ulegające karze tylko w związku ze zbrodnią zdrady głównej (§ 58 lit. c), oraz zakłócenia spokojności publicznej (§ 65 lit. c.). Związek taki polega na złączaniu się kilku osób na podstawie zmowy, mocą której osoby te postanawiają dokonać wspólnemi siłami jednej z wymienionych zbrodni. Do pojęcia takiego związku nie należy, by osoby wspomniane złączyły się celem ciągłego popełnienia rzeczonych zbrodni. Tem różni się pojęcie to od pojęcia bandy“, o którym mówi wymienione wyżej orzeczenie z 5 marca 1928. W przepisie art. 27 u. k. s.

jest mowa o złączeniu się trzech lub więcej przestępstw skarbowych. Działanie przestępstw ma charakter jednorazowy, gdyż chodzi o popełnienie, a nie o popełnianie przestępstwa. Wobec tego zamiar ciągłego popełniania przestępstw skarbowych nie jest znamieniem złączenia się w myśl art. 27 u. k. s., o ile chodzi o przestępstwa, popełnione na obszarze ustawy karnej z 1852 r. Złączenie się w myśl art. 27 u. k. s. oraz przy zastosowaniu art. 2 u. k. s. oznacza zmowę trzech lub więcej osób. Sąd pierwszej instancji ustalił w powodach wyroku, że oskarżeni zmówili się uprzednio i udali się do Rumunji celem zakupienia wódki i przemycenia jej do Polski. Twierdzenia żalącego się obecnie oskarżonego, że ustalenie to jest sprzeczne z protokółem przesłuchania świadka S. nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż ustalenie to zostało uskutecznione nie tylko na podstawie zeznań owego świadka, lecz także na podstawie opisu czynu i przyznania się oskarżonego M. Sąd pierwszej instancji ustalił też w powodach wyroku, że oskarżeni razem przekroczyli granicę rumuńską, celem zakupienia wódki i przemycenia jej do Polski, że następnie wszyscy trzej razem powrócili z zakupioną wódką, którą zostawili na wysepce za odnogą Czeremosza. W działaniu oskarżonych zawarte są zatem wszelkie cechy okoliczności obciążającej, określonej w art. 27 u. k. s. Sąd pierwszej instancji przeto trafnie przyjął ją przy ocenie prawnej czynu oskarżonych.

IV.

Zakaz sprzedaży sacharyny obejmuje także sacharynę, nabytą legalnie przed dniem 1 stycznia 1928.

Orzeczenie izby drugiej (sek. 3) sądu najwyższego z 4 lipca 1929 r., II 3 K. 205/29.

V.

1. Kwestję t. zw. ujemnej przesłanki procesowej sądy jakiejkolwiek instancji badają z urzędu.

Art. 19 rozp. Prez. Rzplitej o monopolu spirytusowym z 26 marca 1927 (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 289) głosząc o koncesjonowych składach i sklepach prywatnych, wymienionych w art. 76, które obowiązane są posiadać wódki monopolowe w ilości dostatecznie zabezpieczającej pokrycie miejscowego zapotrzebowania, ma na myśli jedynie te zakłady, które posiadają koncesję na sprzedaż spirytusu i wódek.

Orzeczenie izby drugiej (sek. 4) sądu najwyższego z 20 września 1929 r., II S. 4 K. 416/29.

Warszawskie Zakłady Graficzne, Wilcza 60. Tel. 293-47.

OBWIESZCZENIE.

W tutejszym rejestrze spółdzielni wpisano dnia 22 stycznia 1930 pod liczbą 324 następującą spółdzielnię: Kasa oszczędnościowo - pożyczkowa Stowarzyszenia Urzędników Kontroli Skarbowej na Wielkopolskę Spółdzielnia z odpowiedzialnością udziałami St. U. K. S. na Wlkp. Sp. z o. o. Poznań. Przedmiotem spółdzielni jest przyjmowanie wkładek oszczędnościowych za oprocentowaniem oraz udzielanie pożyczek krótko i długoterminowych członkom spółdzielni. Udział wynosi 24 złote, płatne jednorazowo lub w dziesięciu równych ratach miesięcznych, począwszy od dnia wstąpienia. Członkami zarządu są: Adam Tułasiewicz, Sylwester Spychała i Ludwik Kłoś, wszyscy z Poznania. Zastępczemi członkami zarządu są: Stanisław Zamęcki i Leon Młynarczyk z Poznania.

Pismem przeznaczonem do ogłoszeń jest: „Wiadomości Kontroli Skarbowej“. Zarząd składa się z 3 członków i 2 zastępców.

Poznań, dnia 18 lutego 1930 r.

Sąd Grodzki.

OGŁOSZENIE

Do rejestru spółdzielni dz. C. Sądu Okręgowego w Płocku wniesiono następujący wpis: pod numer 297 zarej. dn. 18.I.1930 r., „Kasa Oszczędnościowo-Pożyczkowa Stowarz. Urzędników Kontroli Skar., Koło Płockie, spółdzielnia z odpowiedzialnością udziałami. Siedziba, Płock, ul. Dominikańska 19. Członkowie za zobowiązania spółdzielni odpowiadają udziałami. Przedmiot przedsiębiorstwa: a) przyjmowanie wkładów oszczędnościowych na oprocentowanie, b) udzielanie członkom pożyczek chwilowych i długoterminowych. Pożyczki udziela się tylko członkom. Udział wynosi 30 zł., płatnych jednorazowo lub w 10-ciomiesięcznych ratach, począwszy od dnia przyjęcia członka do spółdzielni. Wpisowe — 1 zł. Zarząd stanowią: Zygmunt Antoniewicz, Stanisław Czapliński, Władysław Jantos. Zastępcy: Józef Grabarczyk i Marjan Kowalski. Spółdzielnia założona na czas nieokreślony. Ogłoszenia spółdzielni umieszczane będą w Czasopiśmie „Wiadomości Kontroli Skarbowej w Warszawie“. Członków zarządu trzech i dwóch zastępców. Zarząd przedstawia spółdzielnię w sądzie i poza sądem bez żadnych ograniczeń. Członkom zarządu nie wolno być poręczycielami za zobowiązania przyjęte wobec spółdzielni przez osoby trzecie. Wkładki oszczędnościowe mogą być wycofane: a) do wysokości 50 zł. natychmiast, powyżej 50 zł. za umówieniem z zarządem. Pożyczki będą udzielane: a) do wysokości 50 zł. oraz do wysokości złożonych wkładów oszczędnościowych bez poręczenia, pozatem b) do wysokości dwumiesięcznych poborów, jednak najwyżej do 1200 zł. za poręczeniem dwóch lub więcej członków Kasy i za dostarczonym skryptem dłużnym lub wekslem.

Płock, dn. 12 lutego 1930 r.

Sąd Okręgowy.